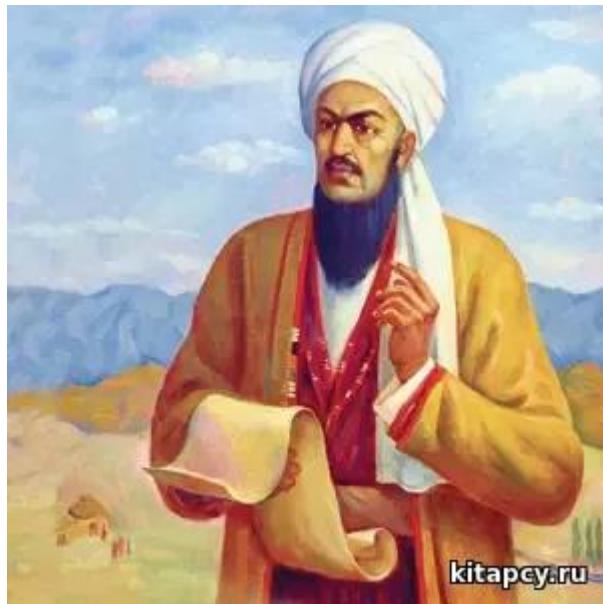

Hajy Bekdaş Weliniň Magtymgula täsiri

Category: Edebi makalalar, Kitapcy
написано kitapcy | 26 января, 2025

Hajy Bekdaş Weliniň Magtymgula täsiri HAJY BEKDAŞ WELINIŇ MAGTYPGULA TÄSIRI

Beýik Magtymgulynyn "At islärin" diýen şygrynda Hajy Bekdaş Weliniň ady bar.

Hajy Bekdaş, Abdylkadyr,
Hoja Ahmet, Ymam Ryzadyr,
Feridun bir öwlüyädir,
Baryndan hümmet islärin.

Emma Magtymgulynyn sile aldyran, duşmanlaryň zaýalan kitaplary hem-de bize belli bolmadyk beýleki eserleri hakda umytly çaklamalar aýdyp bileris. Üstesine-de iki beýik ynsanyň ylham derýalary deňeşdirilende örän ýakynlyk, bir perdeden gopmak ýaly hadysalara shaýatlyk edip bileris.

Hajy Bekdaş Weli:
Maňa gol beren her mürid myhman istesin, myhmana hyzmat etsin...
Magtymguly:
Eger misgin, eger baýdyr –

Gelene hyzmaty gerek.

ýa-da:

Ganly bolsa, geç ganyňdan

Bir garyp myhman ýigide.

Hajy BekdaşWeli:

Maksada sabyr bilen ýetiler.

Magtymguly:

Sabyr eýlegil, bisabyrlyk hem bikär.

Hajy BekdaşWeli:

Duşmanyňzyň hem ynsandygyny unutmaň.

Magtymguly:

Söweş jaýynda kem jüret, ýüreksiz,

Sütemni, jebri kän eýlär, ganymyn natuwan görse.

Hajy BekdaşWeli:

...Özünü şeýtan ýaly görmesin, hiç kimiň ýatan itini örüzmesin.

Hiç kime gabarylmasyn.

Magtymguly:

Şere şöhrat bermek – şeýtanyň käri.

Gahryn ýutmak erer rahmanyň käri.

ýa-da:

Sen mylaýym bolsaň, guluň bolaýym.

ýa-da:

Süleýman sen, mura bir gulak goýgul,

Sözüni diňlegil, jowabyn aýgyl,

Häkim bolsaň, halky Gün kibi çoýgul,

Akarda suw, ýa öserde ýel bolgul.

Hajy BekdaşWeli:

Gördüğüňi ört, görmedigiňi söýleme.

Magtymguly:

Aklyň bolsa, abyraýly kişiniň

Ýamanyň örtübän, ýaýyň ýagşysyn.

ýa-da:

Özüňi bil, özge le ne işiň bar

ýa-da:

Her kim ýamanlasa deňi-duşuny,

Özi müşgil eder asan işini.

Hajy BekdaşWeli:

Eliňe, diliňe, biliňe eýe bol.

Magtymguly:

Ýa lal otur, ýa dür saçgyl.

ýa-da:

Sözlemän oturmak, bilseň, akyldyr.

ýa-da:

Hoş sözüň diý, gahryň gizle.

ýa-da:

Akylly az gürlär, gorkar tilinden.

Hajy BekdaşWeli:

Geliň, janlar, bir bolalyň, iri bolalyň, diri bolalyň.

Magtymguly:

Agzalalyk aýrar ili dirlikden

Döwlet dönüp, nobat duşmana gelgeý.

Hajy BekdaşWeli:

Indi, ezizim! Hakykatyň birinji basgaçagy – toprak bolmak, ikinji basgaçagy – ýetmiş iki milleti aýplamazlykdir.

Magtymguly:

Ýetmişiki millet bölek-bölekdir,

Bir bölekden goşma özge bölege.

Hajy BekdaşWeli:

Ylymdan gidilmeýän ýoluň soňy tümlükdir.

Magtymguly:

Egri ýoldan gitseň, ýamana geler

ýa-da:

Bilmez bir beladyr, bilenler – jandyr.

ýa-da:

Kämil tapsaň, goý ýolunda başyňny.

Är yzynda ýörseň, är dek bolar sen.

Iki awtory deňesdirip okasaňyz, beýle mysallary gaty köp taparsyňyz. Hajy Bekdaşyň öwütleriniň ählisi jemlenip hoşgörme pikirini emele getiryär. Magtymguluda-da hoşgörme bilen sazlaşyp çykýan şygyrlar, bentler, setirler ýeterlikdir. Özem örän originaldyr.

Her kes özige soltandyr, hanu-soltan gerekmes.

ýa-da:

Bir atada alty atanyň soýy bar.
Elbetde, Hajy Bekdaş Weli ýaly nähak unudylan beýik ynsan türkmen edebiýatynyň häzirki pursatynda ilkinji gezek agzalýanlygy üçin bu barada ähli edilmeli işler öndedir, şol sanda onuň Magtymgula täsirleri hakda aýratyn ylmy işler öz nesibesine garaşýar. Köneden bäri arzuwlap ýören bir pikirimide, ýeri gelende aýdaýyn: Türkiýe taryh, gadymy edebiýat boýunça örän baý kitaply ýurt. Yslam ensiklopediýasy hem durşuna bir hazyna. Şolar türkmençä terjime edilip, kitap bolup çykaýsa, Amerika açyланça begenjek. Edebi makalalar